

Informace k Brexitu

Přehled událostí týkajících se plánovaného vystoupení
Spojeného království z Evropské unie

Obsah:

ÚVOD	3
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ V EU	3
VYSTOUPENÍ Z EU	3
REFERENDUM ČERVEN 2016	4
NÁSLEDNÝ VÝVOJ VE SPOJENÉM KRÁLOVSTVÍ	5
NOVÁ VLÁDA	5
POSTOJE SKOTSKA, SEVERNÍHO IRSKA ..	5
SOUDNÍ PROCES	5
<i>Hlasování o zákonu</i>	6
STRATEGIE SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ	6
NÁSLEDNÝ POSTUP V EVROPSKÉ UNII	7
POSTUP V RÁMCI V4	9
POSTUP V RÁMCI ČR	10
MONITOROVÁNÍ SITUACE NÁRODNÍMI PARLAMENTY	10
OČEKÁVANÉ KROKY – PROCES VYSTOUPENÍ Z EU	11
DALŠÍ INFORMACE	12

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: VYBRANÁ TÉMATA
Název: Informace k Brexitu	Typ edice: online, ISSN 2533-414X
Autoři: Balounová, E.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=3
Číslo: Vybraná témata č. 02/2017	První vydání edice: leden 2005
Datum: únor 2017	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: aktuální témata relevantní pro činnost Parlamentu České republiky
Brexit, Spojené království, proces vystoupení z EU	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Shrnutí

Práce Parlamentního institutu stručně představuje poslední vývoj týkající se otázky referenda ve Spojeném království a následné přípravy na spuštění článku 50 Smlouvy o fungování Evropské unie, a to jak v samotném Spojeném království, tak v dalších zemích Evropské unie. Práce se zaměřuje i na aktivity zemí V4, České republiky a dále parlamentů jednotlivých členských států.

Obsah

ÚVOD	3
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ V EU	3
VYSTOUPENÍ Z EU.....	3
REFERENDUM ČERVEN 2016	4
NÁSLEDNÝ VÝVOJ VE SPOJENÉM KRÁLOVSTVÍ	5
NOVÁ VLÁDA.....	5
POSTOJE SKOTSKA, SEVERNÍHO ÍRSKA	5
SOUDNÍ PROCES	5
<i>Hlasování o zákonu</i>	6
STRATEGIE SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ.....	6
NÁSLEDNÝ POSTUP V EVROPSKÉ UNII	7
POSTUP V RÁMCI V4	9
POSTUP V RÁMCI ČR.....	10
MONITOROVÁNÍ SITUACE NÁRODNÍMI PARLAMENTY	10
OČEKÁVANÉ KROKY – PROCES VYSTOUPENÍ Z EU	11
DALŠÍ INFORMACE	12

Úvod

Spojené království v EU

Spojené království je členským státem Evropské unie, resp. Evropských společenství od 1. ledna 1973. V Evropském parlamentu má země 73 křesel. Účinek komunitárnímu právu v národním právním systému Spojeného království dal zákon o Evropském společenství z roku 1972 a posléze ratifikace Smluv. Spojené království není členem eurozóny ani schengenského prostoru a projevuje se také zvýšenou citlivostí vůči sociální politice a rezistencí vůči sociálním právům v Listině základních práv EU.

Vystoupení z EU

Vystoupení z Evropské unie je upraveno primárním právem, konkrétně v článku 50 Smlouvy o Evropské unii (dále jako SEU), kde se v odstavci 1 praví, že „Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy může rozhodnout z Unie vystoupit.“ Dle článku 50 SEU členský stát, který se rozhodne vystoupit, oznámí svůj záměr Evropské radě. Toto oznámení je formálním zahájením výstupových jednání. Pro toto oznámení není od okamžiku učinění rozhodnutí stanovena žádná časová lhůta. Toto rozhodnutí probíhá dle ústavních předpisů daného členského státu. Odstavec 2 článku 50 SEU dále stanoví, že Unie s ohledem na pokyny Evropské rady sjedná a uzavře s tímto státem dohodu o podmínkách jeho vystoupení, s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unií. Tato dohoda se sjednává v souladu s čl. 218 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie. Jménem Unie ji uzavře Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu

Evropského parlamentu. Samotné vyjednávání bude prováděno Evropskou komisí dle pokynů Evropské rady, na kterých se Evropská rada dohodne jednomyslně. Poté bude dohoda schválena v Radě kvalifikovanou většinou. Odstavec 3 čl. 50 SEU stanoví, že Smlouvy přestávají být pro dotýčný stát použitelné dnem vstupu dohody o vystoupení v platnost, nebo, nedojde-li k tomu, dva roky po oznámení jeho záměru vystoupit Evropské radě. Tato lhůta může být prodloužena jednomyslně Evropskou radou po dohodě s dotýčným členským státem. Člen Evropské rady nebo Rady, který zastupuje vystupující členský stát, se ve výše uvedených případech nepodílí na jednání ani rozhodnutí Evropské rady či Rady. Jinak je ale vystupující členský stát stále členem Unie až do okamžiku vystoupení dle výše uvedeného odstavce.

Referendum červen 2016

V letech 1997 až 2010 vládla ve Spojeném království Labouristická strana, která byla Evropské unii otevřená. Vítězem voleb v roce 2010 se však stala Konzervativní strana vedená Davidem Cameronem, která je proti přijetí eura a byla i proti přijetí Lisabonské smlouvy. Konzervativní strana vyhrála i volby v květnu 2015. Svoji předvolební kampaň spojila se slibem uspořádání referenda o setrvání v EU do konce roku 2017 – to hned po vyhraných volbách Cameron potvrdil. Referendum proběhlo na základě zákona o referendu o Evropské unii z roku 2015.

Cameronovým cílem však vystoupení z EU nebylo, proto se snažil v mezidobí znovu vyjednávat postavení Spojeného království v EU, a tím přesvědčit občany, aby hlasovali v referendu pro setrvání v Unii. V listopadu 2015 Cameron poslal dopis předsedovi Evropské rady Donaldu Tuskovi, kde představil své návrhy, které měly směřovat k větší konkurenceschopnosti EU, k uspořádání ekonomických záležitostí tak, aby nebylo o státech, jež nejsou členy eurozóny, rozhodováno bez nich, k větší suverenitě Spojeného království a národních parlamentů a k upravení otázky migrace v rámci EU, zejména v oblasti sociálního zabezpečení. K dohodě o těchto požadavcích došlo na summitu Evropské rady v únoru 2015, kdy byl přijat soubor ujednání, který tvoří přílohu standardních závěrů Evropské rady.¹ Tato ujednání měla nabýt účinku v den, kdy vláda Spojeného království oznámí generálnímu tajemníkovi Rady, že se Spojené království rozhodlo zůstat členem Evropské unie, a měla zaniknout, pokud by výsledkem referenda ve Spojeném království bylo, že Spojené království má z Evropské unie odejít (*should the result of the referendum in the United Kingdom be for it to leave the European Union, the set of arrangements will cease to exist*).²

Ve čtvrtek 23. června 2016 se voliči ve Spojeném království vyjádřili pro odchod z Evropské unie. Výsledek referenda byl 52 %³ voličů pro vystoupení, 48 %⁴ pro setrvání. Hlasovací účast byla 72 %⁵ registrovaných voličů. Výsledky hlasování se lišily v jednotlivých částech Spojeného království. V Anglii se vyslovilo 53,4 % voličů pro vystoupení z Evropské unie, ve Walesu 52,5 %. V Severním Irsku hlasovalo pro vystoupení 44, 2 % voličů, ve Skotsku dokonce jen 38 %. Zároveň volební účast byla v Severním Irsku a Skotsku nižší než v ostatních částech Spojeného království.⁶

¹ Dostupné [zde](#)

² K obsahu těchto ujednání a posílení role národních parlamentů viz Balounová, Syllová: Právní posouzení dohody o novém řešení pro Spojené království v rámci Evropské unie z hlediska posílení úlohy národních parlamentů. Únor 2016. Parlamentní institut

³ 51,9 %, což představuje 17 410 742 hlasů

⁴ 48,1 %, což představuje 16 141 241 hlasů

⁵ 72,2 %

⁶ Volební účast 73 % v Anglii, 62,7 v Severním Irsku, 67,2 ve Skotsku a 71,7 ve Walesu

Následný vývoj ve Spojeném království

Nová vláda

Vzápětí po vyhlášení výsledků referenda premiér David Cameron oznámil, že odstoupí z funkce premiéra. Již 13. července 2016 byla jmenována nová britská premiérka Theresa Mayová, která se hned proslavila svým výrokiem „*Brexit means Brexit*“ (Brexit znamená Brexit). Mezitím přes 4 miliony Britů podepsalo petici za nové referendum, vláda však petici odmítla. Ve Spojeném království bylo zřízeno Ministerstvo pro vystoupení z Evropské unie, jehož ministrem je David Davis, rovněž bylo zřízeno Ministerstvo pro mezinárodní obchod. Ministrem pro zahraniční věci a věci Commonwealthu se stal Boris Johnson, který stál v čele kampaně za vystoupení v rámci Konzervativní strany. Premiérka Theresa Mayová se vzápětí vyjádřila, že Spojené království se hodlá vzdát svého předsednictví v Radě EU v druhé polovině roku 2017. Začátkem podzimu se premiérka Theresa Mayová vyjádřila k oznámení záměru vystoupit z EU – takové oznámení očekává do konce března 2017. To oznámila i na říjnovém zasedání Evropské rady. Boris Johnson se nechal slyšet, že očekává oznámení záměru vystoupit Spojeným královstvím na začátku roku 2017, přičemž očekává vystoupení do 2 let (do voleb do EP v roce 2019).⁷

Postoje Skotska, Severního Irska

Krátce po červnovém referendu se objevily hlasy pro osamostatnění Skotska. Skotská vláda představila návrh zákona o referendu o osamostatnění Skotska v říjnu 2016.⁸ Poslední zprávy ale nepotvrzují velký zájem o nové referendum.⁹ Role Skotska a Severního Irska je v současnosti diskutována. Objevily se hlasy, že je nutný jejich souhlas ke spuštění procesu vystoupení.¹⁰ Tyto hlasy však byly lednovým rozhodnutím soudu umlčeny (viz dále).

Soudní proces

Skupinou žalobců byla podána správní žaloba proti správnímu orgánu – vládě. Veřejnou tvář žalujících je bankéřka a filantropka Gina Miller. Otázkou bylo, zda dle ústavního práva Spojeného království je vláda (která koná jménem Koruny) oprávněna použít své výsadní pravomoci a notifikovat úmysl Spojeného království o vystoupení z EU dle článku 50 SEU.¹¹

Vrchní soud rozhodl ve čtvrtek 3. listopadu 2016 ve smyslu, že vláda nemá pravomoc dle královských prerogativů notifikovat dle čl. 50 SEU úmysl Spojeného království vystoupit z EU. Soud se nevyjádřil k tomu, co musí před notifikací vláda učinit, ale je jasné, že je potřeba vydání zákona parlamentem.¹² Britská vláda se proti tomuto rozhodnutí následně odvolala k Nejvyššímu soudu, který 24. ledna 2017 poměrem hlasů osm ku třem potvrdil stanovisko Vrchního soudu. Nejvyšší soud tak potvrdil dlouholetou tradici, že zásadní rozhodnutí měnící ústavní pořádek musí podléhat schválení parlamentem. Bude tedy potřeba souhlasu obou komor Parlamentu Spojeného království. Dobrou zprávou pro vládu Theresy Mayové je však doplňkové konstatování soudu, že vztahy s Evropskou unií spadají plně do kompetencí centrální vlády Spojeného království, a tudíž nebude potřeba, aby byl Brexit schválen ještě decentralizovanými vládami, tedy Skotským parlamentem, Velšským národním shromážděním a Severoirským shromážděním.¹³

⁷ Více viz [zde](#)

⁸ Dostupné [zde](#)

⁹ Např. [zde](#)

¹⁰ Např. [zde](#)

¹¹ Více [zde](#)

¹² Více [zde](#)

¹³ Rozsudek Nejvyššího soudu je dostupný [zde](#).

Vláda prohlásila, že rozsudek respektuje, zároveň bylo znovu potvrzeno, že se vláda chystá notifikovat vystoupení do konce března 2017. Nejnovější zprávy hovoří o datu 9. března 2017 (9. a 10. března 2017 proběhne summit Evropské rady).¹⁴

Britská vláda hned dva dny po potvrzovacím rozsudku (ve čtvrtek 26. ledna 2017) představila Parlamentu zákon o notifikaci úmyslu vystoupit z Evropské unie, respektive o zmocnění premiérky k učinění takové notifikace dle článku 50 SEU. Vláda rovněž slíbila brzy předložit parlamentu tzv. bílou knihu, tedy manuál odchodu Spojeného království z EU.

Hlasování o zákonu

Návrh zákona o notifikaci úmyslu vystoupit z Evropské unie byl představen 26. ledna 2017. Zazněly požadavky na to, aby ještě před tím, než se poslanci začnou zákonem zabývat, byla představena bílá kniha. Z opozičních stran zazněly různé návrhy na doplnění zákona – týkající se např. podávání pravidelných zpráv parlamentu ze strany vlády (ze strany Labouristů), ochrany pracovníků (také Labouristé), záruk pro Skotsko (Skotská národní strana), nebo záruk o dalším referendu schvalujícím dohodu o budoucích vztazích s EU (Liberální demokraté). Nicméně již v době představení návrhu se očekávalo jeho schválení – většinou Konzervativní strany i Labouristy.

Referendum, které proběhlo v červnu 2016 ve Spojeném království, není právně závazné, má poradní charakter. Ačkoliv v minulosti bylo pořádáno referendum, které zavazovalo parlament, při přípravě tohoto referenda nebylo k takovým krokům přistoupeno. Každopádně je upozorňováno na to, že si lze jen těžko představit lepší příklad opovrhování demokratickým řádem než nerespektování výsledku takového celostátního referenda.¹⁵ 1. února 2017 parlament v prvním čtení podpořil návrh zákona o notifikaci úmyslu vystoupit z EU. Pro bylo 498 poslanců (zejména vládní Konzervativci a opoziční Labouristé), proti 114.

Strategie Spojeného království

V polovině listopadu 2016 The Times uveřejnil uniklý dokument týkající se Brexitu, ze kterého vyplývá, že Spojené království nemělo dosud jednotnou strategii ohledně Brexitu. Dokument předpokládá zvýšenou administrativní zátěž spojenou s potřebou přijmout další pracovníky. Podle dokumentu by mohlo trvat až do jara 2017 samotné ujasnění priorit pro Brexit uvnitř britské vlády.¹⁶ 17. ledna 2017 však přednesla britská premiérka Theresa Mayová projev, kde představila svoji vizi odchodu Spojeného království z Evropské unie. Tato vize neboli rámec pro vyjednávání se skládá z 12 cílů.

1. Právní jistota (Právo EU bude přijato za právo Spojeného království a až posléze bude britským parlamentem měněno, parlament bude mít rovněž závěrečné slovo ve schválení dohody mezi Spojeným královstvím a EU);
2. Zajistit silnější Británii (Odmítnutí jurisdikce Soudního dvora EU);
3. Posílení jednoty Spojeného království;
4. Zajištění „společného prostoru cestování“ s Irskem;
5. Kontrola imigrace, ačkoliv Spojené království vítá zejména vysoce odborné imigranty z EU;

¹⁴ [Zde](#)

¹⁵ Richard Ekins: The Legitimacy of the Brexit Referendum, dostupné [zde](#).

¹⁶ [Zde](#)

6. Garance práv občanů EU ve Spojeném království a vice versa;
7. Ochrana práv pracovníků;
8. Spojené království nebude usilovat o setrvání v jednotném trhu, dojde k jeho opuštění, zároveň bude snaha o vyjednání dohody o volném obchodu (Free Trade Agreement), tedy získání co možná nejlepšího přístupu na volný trh EU, Spojené království nebude přispívat do rozpočtu, může se účastnit určitých evropských programů;
9. Obchodní dohody s dalšími státy, vyjednání nové celní unie s EU;
10. Spojené království jako místo pro inovace a vědu;
11. Spolupráce v rámci boje proti terorismu a bezpečnosti (výměna zpravodajských a policejních informací);
12. Hladký proces Brexitu (dohoda s EU by měla být dosažena do dvou let od notifikace, žádná dohoda je lepší než špatná dohoda).

Theresa Mayová rovněž potvrdila, že Spojené království nebude usilovat o částečné či přidružené členství v EU.

Ve čtvrtek 2. února 2017 byla v parlamentu představena vládou Spojeného království tzv. Bílá kniha – plán pro vystoupení Spojeného království z EU a pro nové partnerství s EU.¹⁷ Dokument se odráží od 12ti bodů, které představila Theresa Mayová, a dále je rozvádí.

Následný postup v Evropské unii

V pátek 24. června 2016 se sešlo předsednictvo Evropského parlamentu, aby připravilo návrh rezoluce reagující na výsledek referenda a naplánovalo průběh mimořádného pléna Evropského parlamentu. Evropský parlament přijal usnesení o rozhodnutí vystoupit z EU, které je výsledkem referenda ve Spojeném království, v úterý 28. června 2016.¹⁸ V pátek 24. června 2016 se rovněž sešla koordinační schůzka V4 a proběhla schůzka evropských ministrů šesti zakládajících členů EU. Rovněž došlo k setkání na úrovni ministrů pro evropské záležitosti všech zemí EU. V pátek 24. června 2016 se také sešla tzv. institucionální čtyřka EU, jež uvedla, že „*Nové řešení pro Spojené království v rámci Evropské unie, sjednané na zasedání Evropské rady ve dnech 18. - 19. února 2016, nyní podle dohody nevstoupí v účinnost a zaniká. Nebude se o něm znovu vyjednávat.*“

Již 26. června 2016 proběhla schůzka poradců premiérů/státních tajemníků pro evropské záležitosti. V rámci summitu Evropské rady 28. – 29. června 2016 premiér Spojeného království vyrozuměl Evropskou radu o výsledku referenda. 29. června 2016 také proběhla neformální schůzka EU 27, tedy již bez zástupců Spojeného království.¹⁹ Ve společném prohlášení hlavy států a předsedové vlád 27 členských států uvedli, že je třeba, aby vystoupení probíhalo organizovaným způsobem dle právního základu, jímž je článek 50 SEU. Není možné vést jakákoliv jednání, dokud nebude učiněno oznámení dle článku 50 SEU (známé jako dohoda „*No negotiation without notification*“). K budoucímu uspořádání poměrů bylo řečeno, že „*Přístup na jednotný trh je podmíněn přijetím všech čtyř svobod.*“ Zástupci 27 států rovněž deklarovali záměr zahájit politickou

¹⁷ K dispozici [zde](#)

¹⁸ Dostupné [zde](#)

¹⁹ Prohlášení dostupné [zde](#)

reflexi při vědomí, že Evropská unie je historický úspěch z hlediska míru, prosperity a bezpečnosti na evropském kontinentu, ale Evropané očekávají „lepší výsledky v zajišťování bezpečnosti, pracovních míst a růstu, jakož i naděje v lepší budoucnost.“

V září 2016 navštívil předseda Evropské rady Donald Tusk Londýn, kde jednal s premiérkou Theresou Mayovou. 16. září 2016 proběhlo v Bratislavě neformální zasedání 27 hlav států a předsedů vlád. Lídři se zde dohodli na Bratislavském prohlášení a plánu, který stanoví cíle pro nadcházející měsíce.²⁰ V tomto plánu je vysloveno odhodlání zajistit úspěch EU jakožto sedmadvacítky. Zároveň jsou pojmenovány největší výzvy pro nadcházející měsíce – obavy obyvatel související s migrací, terorismem a hospodářskou a sociální nejistotou. Plán se konkrétněji věnuje právě migraci a vnějším hranicím, vnitřní a vnější bezpečnosti a hospodářskému a sociálnímu rozvoji a mladým lidem.

Orgány EU zatím jmenovaly své zástupce pro vyjednávání o Brexitu. Rada EU již v létě jmenovala Didiera Seeuwse.²¹ Komise jmenovala v červenci 2016 Michela Barniera²² jako vedoucího vyjednávacího týmu, ten má zahájit svoji činnost začátkem října 2016. Ti byli doplněni zástupcem Evropského parlamentu – Guyem Verhofstadtem²³.

Ve středu 30. listopadu 2016 se setkala konference předsedů (tj. předseda EP + předsedové politických frakcí) s vyjednávačem Komise pro Brexit M. Barnierem.

V polovině prosince 2016 se konalo zasedání Evropské rady, po kterém následovalo neformální zasedání 27 hlav států a předsedů vlád, po němž bylo vydáno prohlášení. V tomto prohlášení byl uvítán úmysl Spojeného království oznámit svůj záměr o vystoupení do konce března 2017. Prohlášení deklaruje připravenost zahájit hned po tomto oznámení jednání a rovněž obsahuje sedm bodů budoucího procesního postupu po oznámení.²⁴ Hlavní body jsou:

- Prvním krokem Evropské rady bude přijetí pokynů, jenž vymezí rámec pro jednání podle článku 50 SEU a vytyčí obecné postoje a zásady, které bude EU během jednání sledovat.
- Rada přijme směrnice pro jednání.
- Rada bude vyzvána, aby vyjednávačem Unie jmenovala Evropskou komisi. Účastnit se bude zástupce rotujícího předsednictví Rady a zástupci předsedy Evropské rady.
- Vedení jednání mezi zasedáními Evropské rady bude zajišťovat Rada a Coreper, za asistence pracovní skupiny se stálým předsedou.
- Určitých jednání se nebudou účastnit zástupci Spojeného království.
- Zástupci 27 hlav států nebo předsedů vlád budou podle potřeby zapojeni do přípravy Evropské rady. Zástupci Evropského parlamentu budou přizváni k výměně názorů na takových přípravných jednáních.

²⁰ Dostupné [zde](#)

²¹ Belgický diplomat.

²² Bývalý francouzský premiér a komisař pro jednotný trh v letech 2010 – 2014.

²³ Bývalý belgický premiér, současný předseda politické frakce Aliance liberálů a demokratů pro Evropu (ALDE).

²⁴ Dostupné [zde](#)

- Je upřesněno informování Evropského parlamentu a účast předsedy EP na zasedání Evropské rady.

Předpokládá se, že pokud by proces vyjednávání započal v březnu 2017, musí být tedy dohoda schválena a ratifikována do března 2019 – to předpokládá, že jednání musí být ukončena s předstihem. Michel Barnier už v prosinci 2016 uvedl, že očekává, že by jednání mohla být ukončena v říjnu 2018.

Na počátku roku 2017 převzala předsednictví Rady EU Malta a od počátku roku již proběhlo několik setkání věnovaných budoucnosti EU – např. na neformálním zasedání Rady pro obecné záležitosti (GAC) na konci ledna 2017. V pátek 3. února 2017 proběhlo na Maltě neformální zasedání hlav států a předsedů vlád členských zemí EU, jehož jedna část se měla dotýkat diskuze o budoucnosti EU, která měla navázat na neformální summit v Bratislavě. Stejně jako v Bratislavě tato část proběhla bez přítomnosti britské představitelky, premiérky Theresy Mayové.

Vedoucí představitelé sedmadvacítky se neformálně sejdou také u příležitosti oslav 60. výročí Římských smluv 25. března 2017 v Římě, kde by mělo dojít k završení procesu reflexe.

Postup v rámci V4

Koordináční schůzka V4 proběhla již v pátek 25. června 2016. Již 27. června 2016 proběhlo v Praze zasedání ministrů zahraničních věcí Visegrádské čtyřky, Německa a Francie. 28. června 2016 proběhla schůzka B. Sobotky jménem V4 s předsedou Evropské komise Jean-Claudem Junckerem, s předsedou Evropské rady Donaldem Tuskem a předsedou Evropského parlamentu Martinem Schulzem k výsledkům referenda. Rovněž se uskutečnilo setkání V4 na úrovni premiérů. Výsledkem je Společné prohlášení předsedů vlád zemí Visegrádské skupiny: Důvěryhodná a akceschopná Unie.²⁵

Na konci srpna 2016 proběhl ve Varšavě summit premiérů Visegrádské skupiny za účasti německé kancléřky Angely Merkelové. I zde byla jedním z hlavních témat reforma EU.

Předsedové vlád zemí V4 vydali společné prohlášení i k neformálnímu zasedání v Bratislavě v polovině září 2016.²⁶ V tomto prohlášení bylo vymezeno několik prioritních oblastí pro nadcházející měsíce:

- Posilování demokratické legitimacy – zde byla zmíněna potřeba loajální spolupráce a institucionální rovnováhy mezi evropskými institucemi a potřeba posílení role národních parlamentů spolu s důrazem na principy subsidiarity a proporcionality.
- Hodnota různorodosti – zde bylo zmíněno, že všechna jednání musí být inkluzivní a otevřená všem členským státům.
- Bezpečnost – např.: akceschopnost Evropské pohraniční a pobřežní stráže, interoperabilita systémů IT a kvalita dat v nich, implementace PNR směrnice, kontroly na vnějších hranicích EU, zřízení cestovního informačního a autorizačního systému (ETIAS), boj s radikalizací, podpora přístupových snah zemí západního Balkánu, posílení spolupráce v obraně.
- Migrace – posílená spolupráce se třetími zeměmi, připravenost okamžité pomoci Bulharsku, dále migrační politika má být založena na principu „flexibilní solidarity“, „Návrat k Schengenu“.
- Jednotný trh – např. zlepšení komunikace o výhodách jednotného trhu.

Zástupci výborů pro evropské záležitosti parlamentů zemí Visegrádské skupiny se věnovali otázkám Brexitu i na setkání, které proběhlo začátkem října 2016 ve Velehradu, kde vyjádřili mimo

²⁵ Dostupné [zde](#)

²⁶ Dostupné [zde](#)

jiné svoje přesvědčení, že případný budoucí přístup Spojeného království na unijní vnitřní trh musí být založen na aplikaci všech čtyř svobod tvořících v důsledku jeden nedílný celek a že je zároveň nezbytné minimalizovat případné negativní dopady Brexitu na budoucí hospodářské vztahy mezi EU a Spojeným královstvím, a rovněž se vyjádřili k přání zachování co nejlepších vztahů.

Postup v rámci ČR

Premiér Bohuslav Sobotka se k rozhodnutí Spojeného království vyjádřil 24. června 2016. 27. června 2016 vláda schválila premiérův návrh na zřízení Pracovní skupiny pro vystoupení Velké Británie z EU a pro řešení otázek spojených s budoucím směřováním Unie, jejímž úkolem je definovat klíčové zájmy ČR, připravovat analýzy a koordinovat jednání na různých fórech. Skupina je složena ze zástupců resortů a hospodářských a sociálních partnerů a jejím cílem je:

- projednávat otázky spojené s vystoupením UK z EU,
- projednávat nové nastavení vztahů s UK a
- řešit otázky související s budoucím směřováním EU.

Pracovní skupina se poprvé sešla 14. července 2016. Premiér rovněž začátkem léta vyzval předsedy všech parlamentních politických stran k zapojení se do diskuze.²⁷ Výsledky pracovní skupiny mají sloužit jako základ k této debatě napříč politickým spektrem (politická skupina). Setkání zástupců politických stran proběhlo 5. září 2016. Již na konci června zařadila Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR na své jednání mimořádný bod vystoupení Spojeného království z EU. Pracovní skupina pro otázku vystoupení Velké Británie z EU a pro budoucí směřování EU se sešla dále na konci srpna 2016 a poté v říjnu 2016 (za účasti velvyslance Libora Sečky).

V pátek 11. listopadu 2016 navštívil Prahu ministr zahraničních věcí Spojeného království Boris Johnson a jednal s premiérem Bohuslavem Sobotkou a ministrem zahraničí Lubomírem Zaorálkem. 21. prosince 2016 proběhlo druhé jednání politické skupiny k Brexitu a reformě EU na Úřadu vlády. 18. ledna 2017 se uskutečnilo čtvrté jednání Pracovní skupiny pro otázku vystoupení Velké Británie z EU a pro budoucí směřování EU, jehož tématem bylo zejména přesídlení agentur EU do ČR a projev britské premiérky Theresy Mayové.

Monitorování situace národními parlamenty

Ve Francii byl na úrovni dolní komory francouzského parlamentu, tedy Národního shromáždění, zřízen zvláštní dočasný výbor pro Brexit, který má 24 členů. Jde o informační výbor, který se má zabývat procesem vystoupení a souvisejícími opatřeními. Výbor vznikl na popud předsedy Národního shromáždění Claude Bartolonea, který výboru předsedá.²⁸ Zvláštní výbor pro Brexit byl zřízen i francouzským Senátem; zasedají v něm členové výboru pro evropské záležitosti a zahraničního výboru. Předsedové těchto dvou výborů této monitorovací skupině, která má za úkol věnovat se nejen vystoupení UK z EU, ale i reformě Evropské unie, společně předsedají. Tato skupina má 20 členů napříč politickými stranami.

V italském senátu byli jmenováni dva zpravodajové pro Brexit – pan Guerrieri pro výbor pro záležitosti EU a pan Sangalli pro výbor pro zahraniční záležitosti.

V komorách zbývajících zemí se Brexitu v zásadě věnují výbory pro evropské záležitosti. V některých komorách bylo uspořádáno zvláštní zasedání k Brexitu. Brexit je více sledován také v Irském parlamentu.

²⁷ Přesněji byly osloveny politické strany, které mají poslanecký klub v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

²⁸ Informace o výboru dostupné ve francouzském jazyce [zde](#).

Brexit je samozřejmě sledován v parlamentu Spojeného království. V dolní komoře, tedy v House of Commons, byl ustaven výbor pro proces vystoupení Spojeného království z Evropské unie.²⁹ Tento výbor se skládá z dvaceti členů parlamentu napříč politickými stranami a jeho předsedou je Rt Hon Hilary Benn. Výbor byl ustaven 31. října 2016.³⁰ Výbor pro proces vystoupení Spojeného království z Evropské unie publikoval již svoji první zprávu nazvanou „Proces vystoupení z Evropské unie a vládní vyjednávací cíle“.

Rovněž stálí zástupci národních parlamentů při Evropském parlamentu požádali o schůzku s Komisí a Radou, aby je informovaly o aktuální situaci.

Očekávané kroky – proces vystoupení z EU

Nezbytným zahajovacím krokem je oznámení záměru vystoupit Evropské radě. Až takový krok nastane, očekává se spuštění jednání, které povede ke třem krokům: vyjednání rámce budoucích vztahů UK s EU (zde se očekává, že pro začátek bude sjednáno tak, aby nebyla potřeba ratifikace členskými státy), dohodě o podmínkách vystoupení (zde se očekává řešení řady technických otázek jako např.: ukončení příspěvků UK do rozpočtu EU, otázky občanů UK žijících v EU a občanů EU žijících v UK, otázka občanů UK pracujících v institucích EU, otázka zástupců UK v těchto institucích, relokační agentur EU z UK, otázky ukončení činnosti UK v Europolu, Frontexu, otázky hraničních kontrol, atp.)³¹ a návazné změně primárního práva. Otázkou je, kolik dokumentů bude tyto tři úkony tvořit. Článek 50 SEU nezmiňuje explicitně možnost přerušit proceduru vystoupení z Unie, proto se vláda ČR domnívá, že Spojené království může teoreticky kdykoliv během doby vyjednávání stáhnout své oznámení záměru vystoupit z EU. Pokud by následně Spojené království požádalo o vstup do EU, podléhala by tato žádost postupu předpokládanému primárním právem. Ministerstvo zahraničních věcí ČR vypracovalo analýzu právních aspektů vystoupení z EU, z níž vyplývá několik bodů ohledně plánovaného vystoupení. Analýza se domnívá, že členství UK v EU nelze ukončit prostou výpovědí smlouvy o přistoupení UK k EU, spuštění článku 50 SEU je tedy pro vystoupení esenciální. Při postupu dle článku 50 SEU se nabízejí dvě alternativy: sjednání jedné dohody o podmínkách vystoupení a současně o rámci budoucích vztahů EU-UK, nebo sjednání dohody o podmínkách vystoupení a dohody či více dohod upravujících rámec budoucích vztahů EU-UK, přičemž všechny tyto dohody by měly být právně provázané, aby vstoupily v platnost ve stejný okamžik. V případě jedné dohody, pokud by nebyly zasaženy pravomoci členských států, by dohodu jménem Unie uzavřela Rada, a to kvalifikovanou většinou bez účasti UK a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu. V případě více dohod je charakter dohody či dohod upravujících rámec budoucích vztahů EU-UK otevřený. (V případě řešení vzájemných obchodních vztahů formou smíšených dohod mezi EU a UK by tyto smlouvy podléhaly klasicky vnitrostátnímu ratifikačnímu procesu.) Někteří se domnívají, že právě varianta více dohod vyplývá ze Smlouvy o fungování EU. Co by mělo být obsahem této dohody či dohod, není v primárním právu upraveno. Analýza MZV předpokládá, že obsahem bude řada přechodných ustanovení upravujících postupný přechod z plného členství na volnější formu navázání na EU. Vláda upozorňuje, že „zásadním okamžikem, který předurčí obsah budoucí dohody a který není radno podcenit, bude formulování pokynů Evropské rady ve smyslu čl. 50 odst. 2 SEU. Je to jediný procesní stupeň, kdy je na úrovni EU

²⁹ Stránky výboru jsou dostupné [zde](#); seznam jeho členů je dostupný [zde](#).

³⁰ Tyto údaje pocházejí z informací od stálé zástupkyně PSP při EP ze studie, kterou si nechaly zpracovat parlamenty Maďarska a Nizozemska.

³¹ Zdroj: Everything you need to know about Article 50 (but were afraid to ask), Andrew Duff, 4 July 2016, verfassungsblog.de/brexit-article-50-duff/

rozhodováno konsensem“ (tedy jednomyslně). „Pokud si tedy ČR vymezí pro vyjednávání nějaké red lines, toto je nejhodnější fáze, kdy požadovat jejich zohlednění. V pozdějších fázích bude ČR muset hledat více spojenců pro jejich prosazení.“

Analýza MZV ČR upozorňuje rovněž na to, že vystoupení UK z EU si vyžádá změnu základních smluv EU, která by měla proběhnout separátně dle čl. 48 SEU. Změny primárního práva budou spíše technické, institucionální ustanovení pravděpodobně budou moci zůstat nedotčena. Přestože se sama dohoda o podmínkách vystoupení stane součástí primárního práva, není dle analýzy MZV možné zahrnout do ní revizi základních smluv. Analýza rovněž pro případy, že by mohla být politická vůle takto postupovat, uvádí, že by bylo možné argumentovat tím, že je třeba rozlišit změnu primárního práva (amendment) na jedné straně a jeho prostou technickou adaptaci (adjustment) na straně druhé. V takovém případě by za technickou adaptaci bylo možné považovat takové úpravy textu, kdy by byla odstraněna odvolávka na UK bez toho, aby text musel doznat dalších změn, a přijaté řešení bylo výsledkem politické volby. MZV upozorňuje na úskalí takového řešení – touto cestou by nakonec mohly projít i změny, které by měly být provedeny výhradně postupem dle čl. 48 SEU. Dle názoru MZV však nelze vystoupení UK podmínit změnou primárního práva, neboť právo na vystoupení je v zásadě jednostranné právo (vystupujícího) členského státu. Změna primárního práva by proto na vystoupení měla navázat; pokud bude realizována řádným postupem, vyžádá si ratifikaci všemi členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

Analýza rovněž připomíná, že pokud by se Skotsko oddělilo od UK, nemohlo by se stát automaticky členem EU. Muselo by k EU přistoupit na základě čl. 49 SEU. Analýza uvádí, že pokud by se Skotsko osamostatnilo před vystoupením UK z EU, šlo by pravděpodobně o jednodušší jednání, než pokud by se tak stalo po vystoupení UK z EU.³²

Další informace

Informace vlády ČR k vystoupení Velké Británie z EU a reformě EU [zde](#).

Stránky Výboru pro proces vystoupení Spojeného království z Evropské unie (v angličtině) [zde](#).

³² Analýza MZV ČR k právním aspektům Brexitu je dostupná [zde](#).